

e15

KOMERČNÍ SPECIÁL
25. 9. 2023

LEADING MINDS FORUM

Výroční setkání v Ostravě 6.-7. 9. 2023

Čeká nás doba plynová?

Krizi způsobenou loňskou ruskou agresí na Ukrajině ve spojení s vysokou inflací a komplikovanou ekonomickou situací se podle všeho podařilo zažehnat. Především o dalších výzvách evropské i domácí energetiky diskutovali účastníci výročního setkání Leading Minds Forum, jež se konalo v Ostravě.

Text přílohy Martin Pitro

Jedno je jisté. Katastrofické scénáře týkající se odstřižení ruských dodávek zemního plynu do Evropy a zvládnutí topné sezony se nekonaly. Tuzemské zásobníky byly naplněné a zákazníci nestrádali. Navíc si Česká republika dokázala najít adekvátní náhradu, například využitím plovoucího terminálu na zkapalněný zemní plyn (LNG), otevřeného loni 8. září na severu Nizozemska. S nezbytnou mírou obezřetnosti proto můžeme pohlížet do budoucnosti, která by ale nemusela být přehnaně „zelená“.

„Doba se nejeví jako lehká, ale přehnaná skepse, a že jsou v ní Češi přeborníky, rozhodně není namístě. Spíše je záhodno zkusit si vzít z tohoto stavu poučení. Evropa se stala zranitelnější, proto je dobré mít pod větší kontrolou kritickou infrastrukturu státu. Nemusí ji ovládat přímo stát, ale důležitý je domácí vlastník,“ řekl Tomáš Pojar, poradce pro národní bezpečnost při Úřadu vlády ČR. A jedním dechem dodal, že v krizovém období je o to důležitější spolupráce státního a soukromého sektoru, jež zafungovala.

Pokud jde o mnohdy složitá vyjednávání s Bruslem, tak podle něj vlastní, „českou“ cestičkou neprorazíme. Rozhodně je proto výhodnější jít po „prošlapaných“ cestách silnějších států a snažit se dobře orientovat. Strategická poloha Česka jako tranzitní země pro zemní plyn se změnila, když se nyní nacházíme obrazně řečeno na konci „trubek“. Z toho důvodu je v celé oblasti energetiky zásadní spolupráce s okolními zeměmi a propojení na další trhy.

Evžen Tošenovský, poslanec Evropského parlamentu a člen Výboru pro průmysl, výzkum a energii, zmínil skepsi ohledně klimatických cílů nastavených Evropskou komisí. Vyslovil i domněnku, že by složení nového Evropského parlamentu po volbách konaných v červnu 2024 mohlo být méně „zelené“.

Čas uhlí se krátí

Podle Pavla Cyraniho, místopředsedy představenstva a ředitele divize obchod a strategie ve Skupině ČEZ, poklesly ceny zemního plynu a elektřiny v důsledku energetických úspor a vyšších dodávek LNG. „Ceny plynu dosáhly extrémních hodnot v srpnu minulého roku kvůli ruskému ukončení naprosté většiny

Pod názvem **Reforma trhu s energií jako nutnost, nebo populismus** uspořádala poradenská společnost DDeM ve dnech 6. a 7. září 2023 výroční setkání Leading Minds Forum.

dodávek. Poté ceny plynu a elektřiny poklesly a od letošního března zůstávají relativně stabilní,“ informoval Cyrani s tím, že k nižším cenám elektřiny dále přispěla i letošní vyšší výroba v jaderných a vodních zdrojích. Zajímavé v této souvislosti je, že německá velkoobchodní cena elektřiny oproti ČR klesá ještě více, a to kvůli výrobě ve větrných elektrárnách a nedostatečné kapacitě elektrických sítí.

Jak zdůraznil Jan Dienstl, člen dozorčích rad společností skupiny Sev.en Česká energie, prostor pro uhelné elektrárny se rychle zmenšuje především kvůli snižující se ceně elektřiny, a naopak rostoucí ceně povolenek. Uhlenné elektrárny tak mohou z ekonomických důvodů výrazně omezit, nebo dokonce ukončit provoz ještě před rokem 2033, případně 2038, kam směřují politická rozhodnutí o jejich odstavení. O tom, že nebude úplně jednoduchá jejich náhrada, svědčí fakt, že v roce 2022 dodaly přibližně 40 procent elektřiny. „Klidně už za tři roky >>

„Klidně už za tři roky bychom nemuseli mít pokrytou dodávku téměř poloviny poptávané elektřiny,“ varuje Jan Dienstl, člen dozorčích rad společností skupiny Sev.en Česká energie.

>> bychom nemuseli mít pokrytou dodávku téměř poloviny poptávané elektřiny, což vidím jako obrovský problém. Budeme muset soutěžit s Německem, elektřina pochopitelně podraží a investoři se našemu území vyhnou,“ varoval Dienstl.

Po ukončení provozu uhelných elektráren bude zapotřebí zejména nahradit jejich říditelnou kapacitu pro pokrytí špičkové poptávky. Bez dalších aktivních opatření by samovolný vývoj brzy vedl k nedostatku říditelného výkonu a deficitní bilanci výroby, tedy k ohrožení všech tří cílů energetiky. Těmi jsou bezpečnost, cenová dostupnost a udržitelnost.

Bilionové investice

Vzhledem k tomu, že elektřina bude plnit stále důležitější roli v národním hospodářství, je zapotřebí v Česku aktivně rozvíjet všechna dostupná opatření pro naplnění strategických cílů. Mezi ně náleží další výstavba fotovoltaických, větrných a plynových elektráren i kogenerací, posilování propojení s Německem, stejně jako rozvoj akumulace elektřiny, malých modulárních reaktorů i velkých jaderných bloků nebo výroba zeleného vodíku pro potřeby průmyslu a dopravy.

„Před Českou republikou stojí do roku 2050 investiční program v energetice ve výši tří až čtyř bilionů korun. Investice budou potřeba v každém případě, protože většina stávajících zdrojů již překročí svoji životnost,“ upozornil Cyrani. Investiční prostředí v energetice lze postavit na několika legislativních opatřeních, jakými jsou vymezení akceleračních zón a zrychlení povolování pro obnovitelné zdroje energie a jádro nebo příprava a notifikace mechanismů pro zajištění dostatečné říditelné kapacity. Inspiraci je možné hledat kupříkladu v Německu nebo v Polsku.

Posílení role státu

Tomáš Varcop, předseda představenstva a CEO innogy Česká republika a CEO innogy Energie, připomněl, že vývoj v energetice za poslední dva roky přinesl řadu intervencí ze strany státu, ať už to bylo zrušení DPH za energie, angažování v plnění zásobníků plynu, zavedení úsporného tarifu, nebo odpuštění poplatku na podporované zdroje energií. Stejně tak podle něj energetická krize vyvolala změny ve fungování účastníků trhu.

„Na energetických trzích došlo k diverzifikaci dodávek zemního plynu a k investicím do nové infrastruktury, ať už jde o LNG, propojení trhů, nebo o uskladňování. V případě zákazníků můžeme registrovat vyšší motivaci k šetření, stejně jako investice do úsporných zařízení. U státu vzrostla jeho role, což se projevilo i nákupem strategické infrastruktury. Obchodníci dokázali zajistit spolehlivost dodávek,

posílila se konkurence v sektoru i spolupráce se státem,“ shrnul Varcop.

Budoucnost energetických trhů bude podle něj vycházet ze společných priorit, jakými jsou energetická bezpečnost a spolehlivost dodávek, sociální udržitelnost cen energií, konkurenceschopnost a opomenout se nedají ani geopolitická hlediska.

Neházet klacky pod nohy

Méně byrokracie, pokud jde o podnikání, stabilitu, předvídatelnost a o lepší komunikaci se státní správou, by přivítali Pavel Drobil, předseda představenstva společnosti Anacot Capital, nebo Vladimír Schmalz, jednatel společnosti Solotron. O úsporných opatřeních v časech krize i o razantním navýšení nákladů hovořil Jan Světlík, generální ředitel a předseda dozorčí rady Cylinders Holding a prezident Národního strojírenského klastru. Zmínil i zaostávání Česka ve vodíkových technologiích oproti zbytku Evropy.

Podle Mirka Topolánka, předsedy výkonné rady Teplárenského sdružení České republiky, by se obecně neměla dělat rozhodnutí „ode zdi ke zdi“. Ačkoli krize odezní, vyšší cenová hladina už v ČR zůstane. Stejně tak varoval před většími pravomocemi státu.

„Česká republika by se měla snažit o intenzivní nastavování příznivého investičního prostředí. Bohužel jsme značně přeregulovaní, a to i ze strany Evropské unie. Trendem je zelená udržitelná energetika, která však musí být cenově přijatelná,“ sdělil René Neděla, zástupce vrchního ředitele sekce energetiky a jaderných zdrojů na ministerstvu průmyslu a obchodu. Koupí zásobníků plynu státem by měly být rozhodně zažehnány obavy, že tato komodita bude nedostupná. ■

Jednání se také zúčastnili (zleva) Vladimír Schmalz, jednatel společnosti Solotron, Tomáš Pojar, poradce pro národní bezpečnost při Úřadu vlády ČR, a Martin Slabý, předseda Rady Českého plynárenského svazu.

„Před ČR stojí do roku 2050 investiční program v energetice ve výši tří až čtyř bilionů korun,“ upozornil Pavel Cyrani, místopředseda představenstva a ředitel divize obchod a strategie ve Skupině ČEZ.

Vyvážený energetický mix

Česká republika by měla urychleně řešit téma dekarbonizace a zaměřit se na účinnou kombinaci zdrojů pro pokrytí vyšší poptávky po elektřině.

Jak vnímáte spojení požadavků na zachování liberalizovaného trhu a dekarbonizaci energetiky?

Petr Třešňák (P. T.): Dekarbonizace výroby elektřiny nemůže jít na úkor bezpečnosti a stability dodávek. Cílem České republiky je trh s elektřinou, který bude maximalizovat využití všech forem bezemisní energetiky a umožňovat zavedení nástrojů nezbytných k udržení bezpečnosti dodávek. Liberalizovaný trh i dekarbonizace stojí také na propojenosti elektrických soustav, kdy do roku 2025 by na všech přeshraničních propojeních mělo být 70 procent kapacity alokováno pro obchodní toky. Pokud bude tento cíl splněn, bude z něho profitovat i Česká republika, která bude mít přístup i k obnovitelným zdrojům ze sousedních států, kde jsou pro ně příhodnější podmínky.

Jiří Feist (J. F.): Dekarbonizace je o regulatorních zásadách do liberalizovaného trhu, a čím jich je více, tím je trh více regulovaný a méně liberální. Čím je trh méně liberální, tím víc ztrácí likviditu, a tak i schopnost vysílat signály o tržních potřebách pro investory. Ty jsou pak nahrazovány netržními instrumenty, jako jsou kapacitní mechanismy nebo kontrakty CFD.

PETR TŘEŠŇÁK

náměstek na ministerstvu průmyslu a obchodu

JIŘÍ FEIST

člen představenstva EP Power Europe

Jak hodnotíte postup prací na aktualizaci NKEP a SEK?

J. F.: NKEP je v podstatě největší strategický projekt pro ČR a jako takový by měl mít nadrezortní charakter. MPO se snaží řešit projekt v rámci svých kapacit s minimální empatií vůči signálům z jednotlivých odvětví a tím i dopadům z průběžných závěrů, které pocházejí z modelových nástrojů, kde není jasné, jaké bylo zadání a jaké výstupy modely poskytují. Proto hodnotím průběžné výsledky jako velmi rizikové nejen z pohledu transformace energetiky, ale i dopadů na domácí ekonomiku a občany.

P. T.: Od počátku klademe velký důraz na to, aby příprava NKEP probíhala co nejvíce nadrezortně, a tak jsme do ní zapojili zástupce co nejširší veřejnosti v čele s ministerstvem životního prostředí. Spolupráce probíhala také v koordinaci se členy Platformy pro tvorbu strategických dokumentů v energetice, s partnery z řad svazů a asociací, s neziskovými organizacemi či se zástupci municipalit. MPO také uspořádalo veřejnou konzultaci, díky které se do přípravy zapojila odborná veřejnost. Součástí procesu bylo i detailní makroekonomické a energetické modelování v rámci

projektu SEEPIA na úrovni konsorcia vedeného Centrem pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy.

V Evropě docházejí stabilní energetické zdroje. Měly by se změnit závěry a doporučení uhlé komise?

P. T.: Důležité bude načasování náhrady jednotlivých technologií, zvážení jejich investičních i provozních nákladů, stejně jako dotažení související legislativy. Především oblast rychlejšího povolování energetických zdrojů se stane tématem s nejvyšší prioritou. To se však nebude reálně týkat jen těch zdrojů, u kterých očekáváme realizaci v následujících letech, především tedy obnovitelných a plynových. Pokud chceme spouštět další jaderné zdroje v polovině třicátých let, je třeba zabrat i v této oblasti.

J. F.: Výsledky uhlé komise jsou překonané a stát by měl s ohledem na energetickou bezpečnost a výkonovou dostatečnost reagovat na fakt, že uhlé zdroje mohou být odstavovány daleko dříve před rokem 2030. Chybějí tržní i regulatorní instrumenty pro motivaci investorů a výrobců podílet se na zajištění energetické dostatečnosti ve výhledu následujících několika let.

Na jakých zdrojích bychom měli stavět české teplárenství a elektroenergetiku?

J. F.: V teplárenství jsou to ve střednědobém horizontu především plynové zdroje doplněné zdroji na biomasu, bioplyn a na energetické využití odpadů. Následně by se měla začít uplatňovat tepelná čerpadla. Využití modulárních reaktorů je ještě běh na delší trať. Česko by se s ohledem na celkovou elektrifikaci ekonomiky mělo zaměřit na vyvážený mix základních zdrojů, především jaderných, doplněných o flexibilní plynové a obnovitelné zdroje, a tomu i přizpůsobit nedostatečné legislativní a regulatorní rámce.

P. T.: Elektroenergetika bude postavena na kombinaci obnovitelných a jaderných zdrojů, které budou doplněny o říditelné zdroje na bázi plyných paliv. Teplárenství zatím při přechodu spoléhá na zemní plyn, na bioenergii zejména v podobě pevné biomasy a na odpady. Důležitá ale bude také geotermální energie, což platí i o jaderné energetice.

(Zleva) Michal Dolana, jednatel DDeM, Martin Herrmann, Business Angel, Evžen Tošenovský, poslanec Evropského parlamentu a člen Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku, Tomáš Varcop, předseda představenstva a CEO innogy Česká republika a CEO innogy Energie, a Jan Světlík, generální ředitel a předseda dozorčí rady Cylinders Holding a prezident Národního strojírenského klastru

(Zleva) Richard Vidlička, ředitel Českého svazu zaměstnavatelů v energetice, Pavel Zámyslický, ředitel odboru energetiky a ochrany klimatu na MŽP, a Petr Třešňák, náměstek na MPO

(Zleva) Jan Fousek, výkonný ředitel Asociace pro akumulaci energie AKU-BAT CZ, Štěpán Chalupa, předseda Komory OZE, Tomáš Varcop, předseda představenstva a CEO innogy Česká republika a CEO innogy Energie, a Zbyněk Solecný, místopředseda představenstva a CFO innogy Česká republika

Slavnostní zahájení výročního setkání Leading Minds Forum v kavárně Elektra

(Zleva) Pavel Drobil, předseda představenstva Anacot Capital, Jaromír Vorel, jednatel Ško-Energo, a Vladimír Schmalz, jednatel společnosti Solotron

(Zleva) Michal Dolana, jednatel DDeM, Petr Korbel, stolní tenista, a Pavel Cyraní, místopředseda představenstva a ředitel divize obchod a strategie ve Skupině ČEZ

(Zleva) Martin Slabý, předseda Rady Českého plynárenského svazu, Mirek Topolánek, předseda výkonné rady Teplárenského sdružení České republiky, Jiří Feist, člen představenstva EP Power Europe, Martin Hájek, ředitel Teplárenského sdružení České republiky, a Lubor Veleba, jednatel RWE Gas Storage CZ

Udržitelně tak akorát

Krise ukázala na zranitelnost a na fakt, že Evropě docházejí stabilní energetické zdroje. Intenzivně se hledá strategie pro udržitelnou energetiku, ale taková, aby v nových podmínkách nadále dokázalo fungovat například české teplárenství. Prioritní je zajistit dostatek zdrojů v požadované kvalitě pro potřeby národního hospodářství.

(Zleva) Radek Lucký, místopředseda dozorčí rady ČEPS, Martin Durčák, předseda představenstva ČEPS, a Michal Puchel, předseda představenstva OTE

Návod, jakým směrem se dále vydat, představuje aktualizovaná Státní energetická koncepce (SEK). „Aktualizace SEK je postavena na zachování strategických cílů, jako jsou bezpečnost dodávek energie, konkurenceschopnost a sociální přijatelnost, stejně jako udržitelnost nakládání s energií a udržitelný environmentální rozvoj. Zohledňují se také závazky Česka přijaté na úrovni EU,

pokud jde o dosažení poklesu emisí, a reflektuje se vývoj nových technologií,“ nastínil Petr Třešňák, náměstek na ministerstvu průmyslu a obchodu (MPO).

Čas necelý rok

S tím souvisí i aktualizace Národního klimaticko-energetického plánu (NKEP), u něhož probíhá makroekonomické a energetické modelování spolu »

Jak také odpovídali účastníci LMF

Nastane v souvislosti s rozvojem OZE nová doba plynová?

Kdy podle vás skončí provoz uhelných elektráren v České republice?

„Budeme potřebovat všechny druhy zdrojů, které by měly tvořit vyvážený energetický mix,“ je přesvědčen Martin Durčák, předseda představenstva ČEPS.

» s finalizací textů s ohledem na nově přijatá opatření a zaslané připomínky. Dokument bude odeslán během září Evropské komisi, která poskytne Česku zpětnou vazbu. Finální verze plánu by se pak měla odevzdat do konce června 2024.

Česká republika hodlá podporovat investice do obnovitelných zdrojů energie i těch plynových, stejně jako do kogenerace. Podpora by se měla týkat také transformace teplárenství, vodíkových projektů i jádra, počítá se s dokončením legislativního ukotvení akumulace a flexibility i s posílením přeshraničních kapacit.

Podpora komunitní energetiky

Současné úpravy české legislativy v oblasti energetiky představil René Neděla, zástupce vrchního ředitele sekce energetiky a jaderných zdrojů na MPO. Novela energetického zákona, tzv. Lex OZE I, nabytí účinnosti letos v lednu. Účinnost tzv. Lex OZE II se plánuje od ledna 2024 a do tuzemského právního řádu zavádí pravidla pro komunitní energetiku a sdílení elektřiny. „Legislativní ukotvení energetických společenství a základních principů jejich působení na trhu s energií usnadní realizaci komunitních energetických projektů. Podpora těchto iniciativ je klíčová pro další rozvoj obnovitelných zdrojů energie a tuzemskou dekarbonizaci,“ vysvětlil Neděla.

Transpoziční novela, tzv. Lex OZE III, přinese podle Neděly změny v oblasti právní úpravy ochrany spotřebitele související s důrazem na svobodnou volbu agregátora, právo na změnu agregátora, právní zakotvení nástroje pro porovnávání nabídek dodavatelů a pravidla pro sjednávání smluv včetně smluv s dynamickou cenou.

Stabilita a pestrý zdrojový mix

Jiří Feist, člen představenstva společnosti EP Power Europe, zmínil klimatické cíle týkající se uhlíkové neutrality do roku 2050 s ohledem na udržitelnost a konkurenceschopnost. „Národní klimaticko-energetický plán považuji za jeden z nejzásadnějších strategických projektů. Z toho důvodu bychom se neměli ukvapovat s jeho odevzdáním do Bruselu a přijmout v něm jen to, co můžeme reálně splnit. Ať už jde třeba o snižování uhlíkové náročnosti, nastavení sektorových strategií a priorit, nebo vlastních makroekonomických možností a cílů,“ sdělil Feist.

Podle něj je rovněž z energetického pohledu nebezpečná v Evropě přehnaná orientace na fotovoltaiku a větrné elektrárny. V podobném duchu, pokud jde o cíle NKEP, hovořil i Martin Hájek, ředitel Teplárenského sdružení České republiky. Ten jinak spatřuje větší smysl v plynových teplárnách než elektrárnách. Jak zmínil Štěpán Chalupa, předseda Komory obnovitelných zdrojů energie (OZE), právě

pro využití OZE se možnosti v teplárenství rozhodně nabízejí. Pokles výkupní ceny vyrobené elektřiny související s nárůstem počtu instalovaných fotovoltaických zařízení připomněl Zbyněk Solecný, místopředseda představenstva a CFO innogy Česká republika.

Martin Durčák, předseda představenstva společnosti ČEPS, hovořil o nutnosti zajištění zdrojové stability a výkonové rovnováhy i do budoucna a o dalším propojování sítí v rámci celé Evropy. „Budeme potřebovat všechny druhy zdrojů, které by měly tvořit vyvážený energetický mix,“ uvedl Durčák. Jan Fousek, výkonný ředitel Asociace pro akumulaci energie AKU-BAT CZ, doporučoval začít využívat co nejvíce možných technologií ukládání energie. Připomněl i zpoždění, které má Česko s legislativou umožňující rozvoj moderní energetiky, ať už je to sdílení elektřiny z čistých zdrojů v rámci komunit, nebo stavba velkých bateriových úložišť či výroba vodíku, které by se mohly používat k vyrovnávání celostátní energetické soustavy.

Nutnost masivní výstavby všech druhů zdrojů jako náhrady za končící uhlí zdůraznil Pavel Zámyslický, ředitel odboru energetiky a ochrany klimatu na ministerstvu životního prostředí. Podle něj se v souvislosti s další elektrifikací dopravy a průmyslu do budoucna podstatně zvýší spotřeba elektřiny. „Zemní plyn bude zasažen kvůli ceně emisních povolenek. Jako alternativa se nabízí biometan, smysl do budoucna dává i vodík,“ zakončil Martin Slabý, předseda Rady Českého plynárenského svazu. ■

„Podpora komunitních energetických projektů je klíčová pro další rozvoj OZE a tuzemskou dekarbonizaci,“ vysvětlil René Neděla, zástupce vrchního ředitele sekce energetiky a jaderných zdrojů na MPO.

(Zleva) Stanislav Trávníček, předseda Rady ERÚ, René Neděla, zástupce vrchního ředitele sekce energetiky a jaderných zdrojů na MPO, a Petr Třešňák, náměstek na MPO

Doporučení pro domácí energetiku

Nové jaderné bloky, obnovitelné zdroje i plynové elektrárny ve spojení se zajištěním rozumné soběstačnosti ve výrobě energie. To je recept pro tuzemskou energetiku do budoucna.

Ve kterých oblastech je nutná reforma fungování energetického trhu?

Tomáš Hüner (T. H.): Důležité je vytvořit na trhu rovné podmínky, které budou motivovat firmy k tomu, aby stavěly skutečně potřebné zdroje. Takové, které poskytují regulační výkon pro stabilitu celé energetické soustavy, bez něhož není možný masivnější rozvoj obnovitelných zdrojů. Současně je nutné zabránit spekulativním obchodům v době rozkolísání trhů, čehož jsme byli naposledy svědky při vypuknutí války na Ukrajině.

Jaromír Vorel (J. V.): Otázkou je, jestli je reforma skutečně nutná. Po loňské panice a obrovském výkyvu cen existují dva názorové proudy. První říká: trh selhal, ceny by měly být stálé, energie nemůže být tržní zboží. Druhý, ke kterému patřím i já, říká: trh zafungoval, jak má. Dodal nám okamžitě správnou informaci. Nastal obrovský historický přelom, válka, razantní změna v energetické bezpečnosti. Tomuto historickému extrému odpovídala i cena. A byla to tato cena, která nás donutila k rychlé změně chování. Myslím tím tu 15procentní úsporu. Žádnou jinou přesvědčovací metodou bychom toho nedosáhli.

Co považujete za hlavní nástroje pro řízení státní energetické politiky a jak u nás fungují?

J. V.: Stát v tržním systému mnoho nástrojů nemá. Energetická politika je naplňována soukromými investicemi a jejich provozováním. Úkolem státu je udržování legislativního prostředí, které tyto dlouhodobé investice umožňuje.

T. H.: Stát popisuje svou představu energetiky ve Státní energetické koncepci. Své strategie a cíle však nedokáže efektivně řídit a realizovat. A to i přesto, že vlastní takřka 70 procent společnosti ČEZ, která trhu dominuje. Také nedostatečně využívá silné nástroje, které má k dispozici Energetický regulační úřad, antimonopolní úřad a ministerstva průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj a další.

Jaká klíčová opatření doporučujete přijmout, aby ČR zůstala soběstačná ve výrobě elektřiny po roce 2035?

T. H.: Klíčová je výstavba nových jaderných bloků. Vedle záměru vybudovat čtyři bloky ve stávajících jaderných lokalitách jsou zde také obnovitelné zdroje, zejména fotovoltaika. Nahradit uhlí není snadné a ne-

TOMÁŠ HÜNER

ředitel Siemens Smart Infrastructure

JAROMÍR VOREL

jednatel Ško-Energo

půjde to rychle, i proto je třeba jednat s mnohem větší razancí.

J. V.: Masivní rozvoj obnovitelných zdrojů vyžaduje stejně masivní rozvoj záskokových a špičkových zdrojů, které je doplňují. To mohou pouze rychle startující plynové elektrárny. Takže opatřením je systém, který umožní financovat tyto zdroje, a to i při jejich nižší výrobě. Prostě systém financování záskoku obnovitelných zdrojů a akumulace energie. Akumulací myslím hlavně vodík.

Jaký je potenciál výroby zelených plynů v ČR?

J. V.: Pokud jde o pokročilý biometan, nyní u nás fungují čtyři projekty vyrábějící biometan z odpadu. Analýzy hovoří o možné kapacitě asi 600 zařízení, která by mohla dodávat do plynové sítě zhruba 15 procent současné spotřeby zemního plynu. Druhou kapitolou je zelený vodík, u něhož se to zatím odhaduje těžko. Záleží na rozvoji obnovitelných zdrojů, deset procent současné spotřeby zemního plynu může být můj odhad.

T. H.: Pokud budeme hovořit o výrobě bioplynu a vodíku, tam potenciál naráží na vysoké investiční náklady, protože jsou vyžadována poměrně složitá technická zařízení. Abychom nové plynové technologie dokázali stavět, je nutné je podpořit ekonomickými stimuly. Ve vztahu k trhu je však vždy třeba důsledně zvažovat druh a velikost podpor.

Jakými opatřeními by se měla podpořit konkurenceschopnost průmyslové výroby v Česku?

T. H.: Za hlavní úkol považuji zajistit soběstačnost ve výrobě energií. Stávající geopolitická situace napovídá, že bez konkurenceschopných vstupů primární energie tuzemská výroba dlouhodobě neobstojí. Podívejme se například na Itálii, která se na konci osmdesátých let vydala bezjadernou cestou a kvůli energetické závislosti na ruském zemním plynu a energii vyrobené ve Francii z jádra nyní složitě hledá cestu ze zpomalující ekonomiky, která silně dopadá na její průmyslovou výrobu. Z takových případů bychom se měli poučit a jít cestou rozumné soběstačnosti.

J. V.: Je to znovu otázka energetické politiky. Zajištění dostatečné kapacity zelené energie za tržně přijatelnou cenu. To je podstata konkurenceschopnosti.

Nové uspořádání trhu

Stát energetiku neřídí, ale vytváří podmínky pro její fungování. Důležité je proto nastavení vhodné formy kapacitních mechanismů potřebných pro zajištění výrobní přiměřenosti v Česku nebo praktická opatření na podporu nízkouhlíkové energetiky.

Je jasné, že další chystaná decentralizace tuzemské energetiky a realizované kroky v souvislosti s Lex OZE II rozšíří současnou agendu Energetického regulačního úřadu (ERÚ) novými vyhláškami a cenovými rozhodnutími, jak informoval Stanislav Trávníček, předseda Rady ERÚ. Podle něj se dá v příštích letech očekávat podstatný nárůst regulovaných cen za elektřinu. Důvody jsou inflace, klesající spotřeba nebo rostoucí náklady na připojování nových zdrojů do soustavy. Dotovaný letošní rok pak navíc vytvořil nízkou srovnávací základnu.

„Pokud jde o připojení nových zdrojů, pohybuje se v řádu desítek miliard korun za jednotky let. Další nemalé finanční prostředky se budou muset investovat do provozu sítí, a to s rozvojem agregace flexibility a akumulace,“ nastínil Trávníček.

Prázdná po uhlí

Jan Dienstl, člen dozorčích rad společností skupiny Sev.en Česká energie, vyjádřil značný podiv nad tím, že se aktivně nehledá zdrojová náhrada za dosluhující uhelné elektrárny. „Někdy od roku 2026 začneme na uhlí prodělávat a investice do uhelných elektráren už se nevyplatí. Nastalou situaci je potřeba opravdu urgentně řešit. Prostě si sednout třeba s premiérem a dát hlavy dohromady. Investoři přece musejí mít jasno, na co se v oblasti energetiky dále zaměřit. Mám-li být upřímný, nějakou adekvátní alternativu po uzavření uhelných elektráren v současné době nevidím,“ prohlásil Dienstl.

Zajímavě se v tomto světle jeví informace, že v roce 2022 bylo nejvíce elektřiny v EU vyrobeno z jádra (24 procent), následovaly zemní plyn (18 procent), uhlí (17 procent) a vítr (16 procent). Podle Michala Macenauera, ředitele strategie ve společnosti EGÚ Brno, nalezneme v oblasti elektroenergetiky do budoucna značné uplatnění právě plyn, v delším horizontu ne nutně jen zemní.

„Tempo dekarbonizace bude rozhodující pro výši poptávky po elektřině, která do roku 2040 stoupne o 30 až 40 procent. Stejně tak vzroste poptávka po tržní flexibilitě, do roku 2050 odhadem o čtyři až šest gigawattů. To vše si vyžádá výraznou potřebu kapacitních mechanismů na podporu výstavby nových zdrojů,“ nastínil Macenauer a dodal, že zároveň dojde i ke značným změnám v proporcích tržních

„Rychlost dekarbonizace, jak ji plánuje Evropa, není realizovatelná,“ domnívá se Michal Macenauer, ředitel strategie v EGÚ Brno.

cen elektřiny. Jaromír Vorel, jednatel společnosti Ško-Energo, doplnil, že s nárůstem poptávky po elektřině budou velcí spotřebitelé požadovat navýšení svých rezervovaných příkonů. Následná diskuze otevřela otázku, jak je toto konstatování v souladu s ESG politikami některých koncernů a jejich snahou odříznout se od fosilních zdrojů. Proč by tedy politici měli prosazovat výstavbu plynových a prodloužení uhelných elektráren, když o to řada firem vlastně ani nejeví zájem?

Tempo dekarbonizace rozhodne

Jak Macenauer předpokládá, bez zemního plynu se neobejdeme ještě ani v roce 2050. S tím souvisí potřeba budování nových plynových zdrojů na kombinovanou výrobu elektřiny a tepla, stejně jako paroplynových elektráren. „Rychlost dekarbonizace, jak ji Evropa plánuje, není realizovatelná. Je nutné v tomto ohledu polevit,“ doplnil Macenauer.

Za značně problematické ovšem považují povolovací procesy týkající se výstavby plynových elektráren zástupci skupiny UCED. Podle Michala Slabého, ředitele strategie ve společnosti Net4Gas, bude v Česku určitě potřeba vodík. Odhaduje, že v roce 2030 by měly být první plynovody připraveny v tranzitním režimu na přepravu vodíku, dodávaného patrně z Německa.

(Zleva) Tomáš Hüner, ředitel Siemens Smart Infrastructure, Jan Dienstl, člen dozorčích rad společností skupiny Sev.en Česká energie, a Pavel Drobil, předseda představenstva Anacot Capital

DĚKUJEME ZA PODPORU VÝROČNÍHO SETKÁNÍ LEADING MINDS FORUM

LEADING MINDS FORUM

6.–7. září 2023, OSTRAVA

ZÁŠTITY

PATRONI

HLAVNÍ PARTNEŘI

PARTNEŘI

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI A ORGANIZÁTOR

